

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/157/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4419200914
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Fedor Benka
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:4419200914.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Fedora Benku a sudkýň JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Kataríny Arnouldovej, vo veci starostlivosti súdu v súčasnosti už o plnoletú A. B., nar. XX.XX.XXXX a maloletého C. D. B., nar. X.X.XXXX, v konaní zastúpeného opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky, deti rodičov: matka - E. F. B., nar. X.X.XXXX, bytom G. XXXX/XX, D. H., zastúpená: Advokátska kancelária JUDr. Ladislav Magyerka, s. r. o., so sídlom Ernestova bašta 2, Nové Zámky, a otec - E. D. B., nar. XX.X.XXXX, bytom I. J. XXX/XX, K. D. L., o zvýšenie výživného, o odvolaní rodičov proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky zo 14. februára 2023 č. k. 11P/26/2019-1218, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku I. **p o t v r d z u j e** s tým, že s účinnosťou od 30.12.2023 je otec výživné určené A. povinný platiť do jej rúk.
- II. Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku II. **m e n í t a k**, že zročné výživné na A. za obdobie od 11.2.2019 do 31.1.2023 vo výške 3.045,71 eur je otec povinný zaplatiť do 60 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku do rúk A..
- III. Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku III. **m e n í t a k**, že zročné výživné na maloletého C. D. za obdobie od 11.2.2019 do 31.1.2023 vo výške 2.693,57 eur je otec povinný zaplatiť do 60 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku do rúk matky maloletého.
- IV. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov tohto konania.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie zmenil rozsudok Okresného súdu Nové Zámky č. k. 11P/60/2016-37 zo dňa 12.4.2016 v časti o výživnom na maloleté deti tak, že vyživovaciu povinnosť otca zvýšil na mal. A. zo sumy 50 eur mesačne na sumu 180 eur mesačne za obdobie od 11.2.2019 do 31.8.2021 a na sumu 280 eur mesačne od 1.9.2021 naďalej a na mal. C. D. zo sumy 50 eur mesačne na sumu 130 eur mesačne za obdobie od 11.2.2019 do 31.8.2020 a na sumu 200 eur mesačne od 1.9.2020 naďalej (výrok I.). Zročné výživné na A. za obdobie od 11.2.2019 do 31.1.2023 vo výške 835,56 eur otcovi uložil zaplatiť v dvoch splátkach po 417,78 eur mesačne spolu s bežným výživným až do vyrovnania pod stratou výhody splátok od vykonateľnosti rozsudku (výrok II.). Zročné výživné na mal. C. D. za obdobie od 11.2.2019 do 31.1.2023 vo výške 3.683,52 eur otcovi uložil zaplatiť v troch splátkach po 1.227,84 eur mesačne spolu s bežným výživným až do vyrovnania pod stratou výhody splátok od vykonateľnosti rozsudku (výrok III.). Návrh otca na prerušenie konania zamietol (výrok IV.). O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok V.).

2. Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil použitím ust. § 28 ods. 1 a 2, § 62 ods. 1 až 5, § 63 ods. 1, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1 a 3 Zákona o rodine, keď po preskúmaní odôvodnených potrieb maloletých detí, osobných a zárobkových možností, schopností a majetkových pomerov na strane oboch rodičov, dospel k záveru, že návrh matky na zvýšenie výživného je čo do základu dôvodný. Súd mal preukázané, že od posledného rozhodovania o výživnom, ktoré bolo v roku 2016, sa zvýšili odôvodnené potreby maloletých detí vzhľadom na ich fyzický rast, na oblečenie, obuv, hygienické potreby a školskú dochádzku. Obe maloleté deti sú školopovinné. A. ukončila základnú školu a od 1.9.2021 nastúpila do prvého ročníka strednej školy a v súčasnej dobe je už v druhom ročníku. Maloletý C. D. chodil do materskej školy a od 1.9.2020 nastúpil do prvého ročníka základnej školy. V súčasnosti je už v treťom ročníku. Súd poukázal na rozpis odôvodnených mesačných výdavkov na deti vo svojom predchádzajúcom rozsudku, ktoré boli na A. vo výške 365 eur mesačne a na mal. C. D. vo výške 267 eur mesačne. Súd preto vyživovaciu povinnosť otca na maloleté deti od podania návrhu matky, teda od 11.2.2019 na A. zvýšil zo sumy 50 eur mesačne na sumu 180 eur mesačne a na mal. C. D. zo sumy 50 eur mesačne na sumu 130 eur mesačne. V priebehu konania matka žiadala zmenou svojho návrhu ďalšie zvýšenie výživného až na sumy 380 eur mesačne na A. a na sumu 300 eur mesačne na mal. C. D. s tým, že by bolo zvýšené výživné od 11.2.2019, potom od 1.9.2021 a od 1.9.2022. Súd však nemal preukázané, že by podstatná zmena pomerov na strane maloletých detí bola presne od týchto dátumov. Súd preto zvýšil vyživovaciu povinnosť otca od podania návrhu matky u A. do 31.8.2021 a ďalšie zvýšenie na sumu 280 eur mesačne od 1.9.2021, odkedy nastúpila na strednú školu, kedy jednoznačne došlo k zvýšeniu jej odôvodnených potrieb. U maloletého C. D. nastala ďalšia závažná zmena pomerov od 1.9.2020, kedy maloletý nastúpil do prvého ročníka základnej školy. Súd pri rozhodovaní o výške výživného prihliadol na skutočnosť, že na výchove a výžive maloletých detí sa majú podieľať obaja rodičia. Matka detí je riadne zamestnaná v pracovnom pomere a zo svojho príjmu uspokojuje potreby maloletých detí. Otec detí okrem výživného, ktoré posielal na maloleté deti, iným spôsobom na deti neprispieva, stretáva sa len s maloletým C. D.. Potreby maloletých detí a platenie ich výdavkov zabezpečuje matka, ktorá sa okrem zabezpečenia finančných nákladov detí podieľa na výchove detí aj osobnou starostlivosťou. Podľa názoru súdu otec dostatočným spôsobom nepreukázal ako podnikateľ svoje majetkové pomery, nezaslal súdu výpisy zo svojich účtov, jednak ako fyzická osoba, a tiež ako podnikateľ, nepreukázal svoje príjmy z podnikateľskej činnosti, súd preto musel postupovať podľa § 63 ods. 1 Zákona o rodine a za výšku mesačného príjmu otca považovať 20-násobok životného minima, čo je v súčasnosti suma 4.688,40 eur. Z uvedeného príjmu je otec schopný prispievať na výživu svojich detí v uvedených sumách, a tým sa podieľať na výžive maloletých detí a zvyšovaní ich životnej úrovne. Súd mal preukázané, že otec platil výživné, u maloletej A. za rok 2019, od februára zaplatil 600 eur, v roku 2020 sumu 2.550 eur, v roku 2021 sumu 3.155 eur, v roku 2022 sumu 900 eur a za január 2023 sumu 75 eur. Celková zaplatená suma za rozhodné obdobie od 11.2.2019 do 31.1.2023 je 7.280 eur. U maloletého C. D. otec zaplatil výživné za rok 2019, od februára v sume 600 eur, za rok 2020 sumu 2.400 eur, v roku 2021 sumu 1.605 eur, v roku 2022 sumu 900 eur, v januári 2023 sumu 75 eur. Celková zaplatená suma za rozhodné obdobie od 11.2.2019 do 31.1.2023 je 5.580 eur. Celkové zročné výživné u maloletej A. za obdobie od 11.2.2019 do 31.1.2023 je 8.115,56 eur mínus 7.280 eur, čo otec zaplatil, nezaplatené výživné je 835,56 eur. Celkové zročné výživné u maloletého C. D. za obdobie od 11.2.2019 do 31.1.2023 je 9.263,52 eur mínus 5.580 eur, čo otec zaplatil, nezaplatené výživné je 3.683,52 eur. Pretože súd vychádzal z príjmu otca ako dvadsaťnásobku životného minima, je možné rozumne predpokladať, že otec má dostatok finančných prostriedkov na úhradu zročného výživného u maloletej A. v dvoch splátkach a u maloletého C. D. v troch splátkach, v súlade s ust. § 232 Civilného sporového poriadku. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku. O trovách konania súd rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Konanie o úpravu práv a povinností voči maloletému dieťaťu je možné začať aj bez návrhu a súd postupuje pri rozhodovaní o trovách konania podľa citovaného ustanovenia. Vo výroku rozsudku súd žiadnemu z účastníkov trovy konania nepriznal, súd aplikoval uvedené ustanovenie zákona, pretože Civilný mimosporový poriadok neobsahuje výnimky z tohto ustanovenia. Podľa názoru súdu je ustanovenie § 52 Civilného mimosporového poriadku kogentné a nemožno sa od neho odchýliť. Civilný mimosporový poriadok neobsahuje pri úprave trov konania žiadne ustanovenie, ktoré by odkazovalo na Civilný sporový poriadok.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie v časti zvýšenia výživného a v časti zročného výživného podala v zákonnej lehote odvolanie matka detí, ktorá navrhla rozsudok zmeniť a otcovi uložiť prispievať na výživu A. sumou vo výške 280 eur mesačne za obdobie od 1.2.2019 do 31.8.2021, sumou vo výške 330 eur mesačne od 1.9.2021 do 31.8.2022 a sumou vo výške 380 eur od 1.9.2022 naďalej a na maloletého C. D. sumou vo výške 200 eur mesačne za obdobie od 1.2.2019 do 31.8.2021, sumou vo

výške 250 eur mesačne za obdobie od 1.9.2021 do 31.8.2022 a sumou vo výške 300 eur mesačne od 1.9.2022 naďalej s tým, že zročné výživné na obe deti bude otcovi uložené uhradiť formou jednej splátky spolu s bežným výživným. Poukázala na to, že súd nesprávne určil zročné výživné na obe deti, keď správne malo byť určené zročné výživné na A. vo výške 3.110 eur a na mal. C. D. vo výške 2.740 eur. Vzhľadom k ustálenému dokazovaniu týkajúceho sa dispozícii otca detí sumou vo výške 65.000 eur je v možnostiach otca uhradiť zročné výživné na obe deti formou jednorazovej úhrady do pätnástich dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku, a to s poukazom postoj otca v priebehu konania a nutnosť aplikácie ust. § 63 ods. 1 Zákona o rodine. V priebehu konania rozsiahlym spôsobom preukazovala výdavky na obe deti, či už išlo o bežné alebo mimoriadne výdavky, na ktorých od roku 2019 participovala výlučne sama. Výdavky na A. predstavujú sumu vo výške 864,38 eur mesačne a výdavky na mal. C. D. predstavujú 642,38 eur, pričom v týchto výdavkoch nie sú zaradené mimoriadne výdavky. U oboch detí sú vysoké náklady na oblečenie a voľnočasové aktivity. S prihliadnutím na rozhodovaciu prax súdov, v zmysle ktorej sa výživné na maloleté dieťa pohybuje na úrovni 20-30% z príjmu rodiča, považovala súdom určené výživné za neprimerané s prihliadnutím na vek a prirodzené odôvodnené potreby detí a s poukazom na príjem otca, z ktorého súdu vychádzal. Výška výživného na maloleté deti by mala korešpondovať schopnostiam, možnostiam a majetkovým pomerom rodičov, resp. životnej úrovne rodičov maloletého dieťaťa. Vzhľadom na uvedené skutočnosti je zrejmé, že je v momentálnych možnostiach, ako aj schopnostiach otca participovať na výžive maloletých detí navrhovaným výživným bez ohrozenia jeho životnej úrovne, pričom po úhrade výživného v navrhovanej výške bude mať otec k dispozícii dostatočné množstvo finančných prostriedkov na úhradu svojich potrieb.

4. Proti rozsudku súdu prvej inštancie v časti zvýšenia výživného a v časti zročného výživného podal v zákonnej lehote odvolanie otec detí, ktorý navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Uviedol, že prvý rozsudok vo veci bol uznesením Krajského súdu v Nitre č.k. 6CoP/20/2021-797 zo dňa 24.9.2021 zrušený a vec bola vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie z dôvodu, že bolo potrebné doplniť dokazovanie zistením celkových príjmových pomerov na strane otca a matky, ako aj prehodnotiť odôvodnené potreby maloletých detí s ohľadom na dobu, ktorá prešla od posledného rozhodovania o výživnom a vykonať ďalšie dôkazy, ak to bude potrebné. Na základe toho súd prvej inštancie vykonal dôkazy, ktoré vymenoval v bode 5. odôvodnenia napadnutého rozsudku. Z potvrdení o príjme matky vyplýva, že jej finančná situácia sa značne zmenila k lepšiemu, keď dosahuje mesačný príjem vo výške 2.256 eur, pričom súčet výdavkov matky za mesiac predstavuje sumu 1.316,76 eur. Matka tiež absolvuje dovolenky v exotických destináciách ako napr. Dominikánska republika alebo Turecko. Nesúhlasil s výškou niektorých výdavkov na maloleté deti, napríklad u A. náklady na cestovné do školy vo výške 50 eur mesačne, keď vzdialenosť medzi D. H. a G. je 13 – 14 km a podľa cenníka je cesta autobusom tam aj späť stanovená na 1,80 eur, čo mesačne vychádza na 40 eur a v prípade cesty vlakom je možné využiť pre študentov bezplatnú prepravu. Nesúhlasil s výškou vreckového, ktoré matka A. mesačne dáva. Uviedol, že okrem matky aj on prispieva na nevyhnutné potreby, ako sú napr. oblečenie, obuv alebo iné cennosti, čo vie preukázať aj daňovými dokladmi. Súdu na preukázanie svojich výdavkov prostredníctvom svojej právnej zástupkyne predložil dňa 19.1.2023 nasledujúce dokumenty: rozpis výživného od roku 2019 po január 2023, doklad o príjmoch a výdavkoch zo živnosti za rok 2022, potvrdenie o zdaniteľných príjmoch a výdavkoch fyzickej osoby za rok 2021 a 2022, účtovnú závierku za rok 2021 za živnosť a daňové priznanie k dani z príjmov fyzickej osoby za rok 2021. K nepredloženým a súdom požadovaným dokladom na základe predvolania z 26.1.2023 uviedol, že daňové priznanie za rok 2022 nemohol doložiť, nakoľko ešte nebolo vyhotovené. K ďalším požadovaným a nepredloženým dokladom uviedol, že jeho vtedajšia právna zástupkyňa ho o jeho povinnosti predložiť tieto doklady informovala až dňa 10.2.2023. Z dôvodu, že mal v podstate len jeden pracovný deň na vybavenie a získanie všetkých potrebných podkladov, neexistovala reálna možnosť splniť túto povinnosť. Uvedené doklady preto pripojil spolu s odvolaním. V nadväznosti na uvedené namietol postup súdu prvej inštancie. Nesúhlasil s aplikáciou ust. § 63 ods. 1 Zákona o rodine, keď z výplatnej pásky je zrejmé, že jeho mesačný príjem predstavuje sumu 153,47 eur. Ostatné peňažné prostriedky sa nachádzajú na podnikateľských účtoch a slúžia primárne na krytie nákladov, ktoré sú spojené s prevádzkou obchodnej spoločnosti M. N., N. a podnikateľskej činnosti, ktorú vykonáva v rámci živnostenského oprávnenia. Bol toho názoru, že aj z predložených dokladov je približne zrejmé, v akej finančnej situácii sa nachádza a aké sú jeho majetkové pomery. Ďalej poukázal na to, že má tiež isté výdavky, a tak okrem výživného má aj iné povinné platby, ktoré musí každý mesiac realizovať.

5. K odvolaniu matky detí sa písomne vyjadril otec detí, ktorý uviedol, že aj on sa podieľa na financovaní detí, ktorým kupuje veci, ktoré potom matka predáva. Vychádzajú z výdavkov, ktoré matka uvádza

a z poznatkov, ktoré má, matka umelo vytvára výdavky v prehnannej výške. Z porovnania jeho príjmov a príjmov matky je jednoznačné, že príjem matky je na vyššej úrovni ako sú jeho príjmy. Príjmy a finančné prostriedky vyššej hodnoty, na ktoré poukazuje matka v odvolaní, sú finančné prostriedky z podnikania, ktoré sa použijú na úhradu nákladov súvisiacich s podnikaním, a tiež nie sú v takej výške, ako si predstavuje matka detí. Jeho príjmom, s ktorým vie a môže ľubovoľne nakladať, je plat, ktorý si odvádza z príjmov z podnikania, a ktorý je vo výške cca 150-200 eur. Zo živnostenského podnikania nemá príjem, nakoľko za rok 2022 bol v strate vo výške 14.525,37 eur a hospodársky výsledok za spoločnosť M. N., N. je vo výške 446,85 eur. Uviedol, že nie je v jeho možnostiach poskytnúť vyššie výživného pre jeho deti.

6. K odvolaniu otca detí sa písomne vyjadrila matka detí, ktorá odvolanie otca považovala v celom rozsahu za nedôvodné. Pasivitu účastníka nie je možné ospravedlňovať nedorozumením, či zlou komunikáciou so splnomocnenou právnou zástupkyňou. K absolvovaniu dovolení, o ktorých sa otec zmieňuje ako o luxusných, matka uviedla, že tieto absolvovala, nakoľko otec v priebehu siedmich rokov s deťmi nestrávil ani jeden týždeň aspoň v priebehu letných prázdnin a o program detí sa starala výlučne ona. Uvedené dovolenky matka financovala z predaja spoločnej nehnuteľnosti a z vyporiadania BSM po rozvoze manželstva. Deklarované príjmy otca nekorešponujú s jeho reálnymi príjmami, nakoľko z príjmu vo výške 153,47 eur by nedokázal financovať nielen dovolenky a výlety, ale ani nájomné, ktoré dokonca otec hradí duplicitne, ako vyplýva z obsahu odvolania. K nákladom, ktoré na maloleté deti matka vynakladá a ktoré otec považuje za neprimerané, uviedla, že napríklad náklady pri nástupe maloletého C. D. do školy nie sú spojené len s nákupom školskej tašky. Otec detí nezohľadňuje aktuálne ceny potravín, pokiaľ má za to, že náklady na stravu vo výške 200 eur mesačne sú neprimerané.

7. Ustanovený opatrovník navrhol napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie z dôvodu vecnej správnosti potvrdiť.

8. V ďalších vyjadreniach sa účastníci pridržali svojich predchádzajúcich tvrdení.

9. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP a § 3 ods. 5 CMP) po zistení, že odvolania boli podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenými osobami (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolania majú zákonom predpísané náležitosti (§ 363 CSP), a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP), vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie bez potreby zopakovania, či doplnenia dôkazov (§ 383, § 384 CSP a § 68 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) s tým, že oznámil na úradnej tabuli a webovej stránke súdu miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolania nie sú v podstatnej časti dôvodné.

10. Predmetom konania vedeného na súde prvej inštancie je zvýšenie výživného na v súčasnosti už plnoletú A. a mal. C. D.. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie zmenil rozsudok Okresného súdu Nové Zámky, č. k. 11P/60/2016-37 zo dňa 12.4.2016 v časti o výživnom na maloleté deti tak, že vyživovaciu povinnosť otca zvýšil na mal. A. zo sumy 50 eur mesačne na sumu 180 eur mesačne za obdobie od 11.2.2019 do 31.8.2021 a na sumu 280 eur mesačne od 1.9.2021 naďalej a na mal. C. D. zo sumy 50 eur mesačne na sumu 130 eur mesačne za obdobie od 11.2.2019 do 31.8.2020 a na sumu 200 eur mesačne od 1.9.2020 naďalej (výrok I.). Zročné výživné na A. za obdobie od 11.2.2019 do 31.1.2023 vo výške 835,56 eur otcovi uložil zaplatiť v dvoch splátkach po 417,78 eur mesačne spolu s bežným výživným až do vyrovnania pod stratou výhody splátok od vykonateľnosti rozsudku (výrok II.). Zročné výživné na mal. C. D. za obdobie od 11.2.2019 do 31.1.2023 vo výške 3.683,52 eur otcovi uložil zaplatiť v troch splátkach po 1.227,84 eur mesačne spolu s bežným výživným až do vyrovnania pod stratou výhody splátok od vykonateľnosti rozsudku (výrok III.). Návrh otca na prerušenie konania zamietol (výrok IV.). O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok V.).

11. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie postupu rozsudku súdu prvej inštancie v časti zvýšenia výživného a v časti zročného výživného.

12. Keďže súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na zistenie skutočného stavu veci, výsledky tohto dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach dôkladne

a správne vyhodnotil, pričom dospel k správnym skutkovým zisteniam a súčasne vec i správne právne posúdil a odvolací súd sa stotožňuje i s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, s poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP konštatuje správnosť jeho dôvodov. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od skutkových alebo právnych záverov súdu prvej inštancie odchýliť, a nemôže preto dať za pravdu odvolateľom, s výnimkou rozsudku v časti určenia zročného výživného na deti. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia dopĺňa iba nasledovné:

13. Podstatou odvolacej argumentácie otca je, že súd prvej inštancie nesprávne aplikoval ustanovenie § 63 ods. 1 Zákona o rodine.

14. Odvolací súd poukazuje na to, že zavedenie právnej domnienky uvedenej v ust. § 63 ods. 1 Zákona o rodine do právneho poriadku bolo iniciované problémami, ktoré sa vyskytovali v praxi pri preukazovaní, presnejšie neochote preukazovania príjmov rodičmi vykonávajúcimi podnikateľskú činnosť. Súdy narážali na neochotu preukazovania výšky príjmov (ako to bolo aj v práve prejednávanej veci), vykazovanie straty, na snahu „tlačiť“ príjmy čo najnižšie, a tým minimalizovať svoju vyživovaciu povinnosť.

15. Ustanovenie § 63 ods. 1 Zákona o rodine predpokladá vznik určitých povinností rodiča v súvislosti s konaním o určenie výživného (z procesného hľadiska dochádza k prenosu povinnosti tvrdenia a dôkazného bremena na povinnú osobu). Vymenúva tri navzájom sa prelínajúce povinnosti: povinnosť preukázať pred súdom príjmy z inej nezávislej činnosti, povinnosť predložiť súdu podklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov a povinnosť umožniť súdu sprístupnením údajov chránených podľa osobitného predpisu zistenie aj ďalších skutočností potrebných na rozhodnutie.

16. Pokiaľ ide o povinnosť preukázať príjmy z inej než závislej činnosti, treba ich podložiť relevantnými dôkazmi, z ktorých možno vyvodzovať výšku príjmu. Treba vychádzať zo zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve, ktorý účtovným jednotkám ukladá povinnosť účtovať majetky, záväzky, náklady, výnosy, výdavky a príjmy v účtovných knihách a zobrazovať ich v účtovných závierkach, pričom účtovná jednotka je povinná viesť účtovníctvo správne, úplne, preukázateľne, zrozumiteľne a spôsobom zaručujúcim trvalosť účtovných záznamov.

17. Druhou zákonnou povinnosťou vyplývajúcou z ustanovenia § 63 ods. 1 je edičná povinnosť, t. j. povinnosť predložiť súdu podklady na zhodnotenie majetkových pomerov. Zjavne ide o širšie vymedzenie ako pri prvej povinnosti, keďže požadované podklady sa týkajú celkových majetkových pomerov, nie len príjmov povinného. Za takéto podklady možno považovať listy vlastníctva preukazujúce majetkové pomery týkajúce sa nehnuteľností, stavy účtov a vkladov v bankách, register cenných papierov, doklady o vlastníctve motorových vozidiel, resp. akýchkoľvek cenností.

18. Treťou povinnosťou je povinnosť sprístupnením údajov chránených podľa osobitného predpisu umožniť súdu zistiť ďalšie skutočnosti potrebné na rozhodnutie. V texte zákona nie je uvedený odkaz na osobitný predpis. V dôvodovej správe sa však spomína § 23 ods. 5 zákona č. 511/1992 Zb., ktorý však ustanovuje zákonnú licenciu na sprístupnenie údajov, ktoré sú predmetom daňového tajomstva pre potreby súdneho konania. Obdobne pri bankovom tajomstve podľa zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách platí povinnosť oznámiť súdu potrebné údaje. Predmetom utajovania sú aj údaje vedené v evidencii centrálného depozitára podľa § 109 ods. 1 zákona č. 566/2001 Z.z. o cenných papieroch a investičných službách.

19. Zákonná domnienka výšky príjmu ako prostriedok objektivizácie príjmov povinného má nastúpiť, „ak si rodič nesplní túto povinnosť“. Z gramatického výkladu (je povinný preukázať, predložiť a sprístupniť), ako aj z odlišného obsahu týchto povinností, vyplýva, že nejde len o jednu, ale o viacero povinností, pričom nesplnením hociktorej z nich dochádza k stavu, že súd si nemôže urobiť správny a úplný záver o pomeroch povinnej osoby, preto nastupuje predmetná fikcia. Uvedená domnienka bola oproti predchádzajúcemu právnomu stavu zvýšená na 20-násobok sumy životného minima. V zmysle tohto zákonného odkazu treba aplikovať ustanovenie zákona č. 601/2003 Z.z. o životnom minime v spojení s príslušným opatrením upravujúcim výšku životného minima. Ide o domnienku mesačného príjmu. Z takto ustálenej sumy potom súd pri zhodnotení všetkých hľadísk pre určovanie výšky výživného určí jej konkrétnu výšku. Súd nie je povinný upozorňovať povinného na hmotnoprávne následky nesplnenia si uvedených povinností, keď poučovacia povinnosť sa vzťahuje len na procesné práva a povinnosti.

20. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu SR (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR z 24. augusta 2022 sp.zn. 1Cdo/63/2021, uznesenie Najvyššieho súdu SR z 29. septembra 2022 sp.zn. 6Cdo/107/2022).

21. Vo veciach výživného na maloleté deti súd aplikuje právnu domnienku podľa § 63 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine o výške priemerného mesačného príjmu rodiča nielen vtedy, keď rodič nepredloží súdu podklady na vyhodnotenie svojich majetkových pomerov, ale tiež vtedy, keď síce formálne splní svoju edičnú povinnosť (napr. predložením priznania k dani z príjmov), hodnoverne ale nepreukáže celý svoj skutočný príjem (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 29. septembra 2022 sp. zn. 6Cdo/107/2022).

22. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie dospel k správne mu záveru o potrebe aplikácie § 63 ods. 1 Zákona o rodine, pričom svoj postup i náležite odôvodnil v odôvodnení napadnutého rozsudku, na ktoré odvolací súd v podrobnostiach odkazuje (bod 26. odôvodnenia).

23. Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že právna zástupkyňa otca bola opakovane zo strany súdu vyzvaná na predloženie podkladov na zhodnotenie majetkových pomerov otca (č.l. 1020, 1044). Spolu s predvolaním na pojednávanie dňa 20.1.2023 (č.l. 1020) bola právna zástupkyňa otca vyzvaná, aby do 31.12.2022 súdu predložila: daňové priznanie otca detí za rok 2021, doklady za rok 2022 preukazujúce príjmy a výdavky otca z podnikateľskej činnosti, aktuálny doklad o príjme otca a rozpis ako otec platil výživné od roku 2019 po súčasnosť. Za nesplnenie tejto povinnosti bola právnej zástupkyne otca uznesením z 20. januára 2023 č. k. 11P/26/2019-1083 uložená poriadková pokuta. Následne boli zo strany právnej zástupkyne otca súdu doložené doklady: výpisy z banky preukazujúce platenie výživného, podklady pre daňové priznanie za rok 2022 otca ako živnostníka, potvrdenia o zdaniteľných príjmoch otca zo závislej činnosti za roky 2021 a 2022. Spolu s predvolaním na pojednávanie dňa 14.2.2023 (č.l. 1044) súd prvej inštancie vyzval právnu zástupkyňu otca na predloženie dokladov (vzhľadom na to, že doklady boli zaslané právnu zástupkyňou otca až po pojednávaní dňa 20.1.2023): daňové priznanie spoločnosti otca za rok 2021, doklady za rok 2022 preukazujúce príjmy a výdavky otca z podnikateľskej činnosti, doklady o príjmoch a výdavkoch spoločnosti otca za rok 2022, aktuálny doklad o príjme otca z pracovného pomeru, výpis z účtu otca za posledných 12 mesiacov, výpis spoločnosti otca za posledných 12 mesiacov, doklady o úsporách otca a rozpis ako platil výživné od roku 2019 po súčasnosť. Výzva spolu s predvolaním bola právnej zástupkyne doručená dňa 10.2.2023, pričom z obsahu spisu vyplýva, že termín pojednávania dňa 14.2.2023 jej bol oznámený emailom dňa 20.1.2023 (č.l. 1048). Dňa 10.2.2023 došla súdu žiadosť otca o odročenie pojednávania vytyčeného na deň 14.2.2023 spolu s ospravedlňením jeho neúčasti z dôvodu, že ku dňu 1.2.2023 došlo k ukončeniu jeho právneho zastupovania právnu zástupkyňou Mgr. Elenou Szabóovou a má záujem zvoliť si nového právneho zástupcu. Súd dňa 13.2.2023 telefonicky oznámil otcovi, že neakceptuje jeho návrh na odročenie pojednávania s tým, že predvolanie na pojednávanie bolo síce právnej zástupkyne doručené (prevzala si ho) dňa 10.2.2023, ale termín jej bol dňa 26.1.2023 o 15.21 hod. oznámený elektronicky. Otec dňa 13.2.2023 doručil žiadosť o odročenie pojednávania, pretože predvolanie spolu s výzvou na predloženie dokladov mu bolo doručené až dňa 10.2.2023. Dňa 13.2.2023 o 15.20 hod. súd telefonicky oznámil otcovi, že neakceptuje jeho návrh na odročenie pojednávania. Následne súd na pojednávaní dňa 14.2.2023 vec prejednal a rozhodol v neprítomnosti otca detí.

24. Podľa § 183 ods. 1 CSP, pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Pojednávanie môže byť na návrh strany odročené len vtedy, ak sa strana alebo jej zástupca z dôležitých dôvodov nemôže dostaviť na pojednávanie a zároveň od nich nemožno spravodlivo žiadať, aby sa na pojednávaní nechali zastúpiť.

25. Podľa názoru odvolacieho súdu bol postup súdu prvej inštancie, ktorý nevyhovel žiadosti otca detí o odročenie pojednávania, správny. Právnej zástupkyne otca bol termín pojednávania dňa 14.2.2023 oznámený elektronicky s dostatočným predstihom, pričom predvolanie spolu s výzvou na predloženie dokladov bolo doručované spolu s uznesením o uložení poriadkovej, pričom uznesenie o uložení poriadkovej pokuty si prevzala dňa 31.1.2023 a predvolanie až dňa 10.2.2023. O termíne pojednávania dňa 14.2.2023, ktorý jej bol oznámený aj elektronicky, vedela s dostatočným predstihom (č.l. 1048). Za dôležitý dôvod pre odročenie pojednávania nebolo možné považovať skutočnosť, že došlo k ukončeniu právneho zastúpenia, nakoľko podľa oznámenia otca k ukončeniu zastúpenia došlo k 1.2.2023 a bolo preto povinnosťou právnej zástupkyne k uvedenému dňu odovzdať otcovi všetky podklady, vrátane výzvy

na predloženie dokladov z č.l. 1020, keďže výzvu z č.l. 1044 prevzala až dňa 10.2.2023. Otec mal teda dostatok času na prípravu na pojednávanie, keď termín pojednávania dňa 14.2.2023 bol právnej zástupkyňou oznámený emailom 20.1.2023 a elektronicky dňa 26.1.2023 (prevzaté 10.2.2023), pričom súd otcovi oznámil, že dôvod na odročenie pojednávania nepovažuje za dôležitý, a napriek tomu sa otec pojednávania bez uvedenia dôležitého dôvodu nezúčastnil.

26. Rovnako správne súd prvej inštancie v prejednáwanej veci aplikoval ustanovenie § 63 ods. 1 Zákona o rodine, keď otec, ktorý má príjmy aj z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, nepredložil súdu na minimálne na základe výzvy súdu (č.l. 1020) podklady na zhodnotenie svojich pomerov, a to daňové priznanie spoločnosti otca za rok 2021, doklady za rok 2022 preukazujúce príjmy a výdavky otca z podnikateľskej činnosti. Na základe výzvy z č.l. 1044 otec súdu nedoložil doklady za rok 2022 preukazujúce príjmy a výdavky otca z podnikateľskej činnosti, doklady o príjmoch a výdavkoch spoločnosti otca za rok 2022, výpis z účtu otca za posledných 12 mesiacov, výpis spoločnosti otca za posledných 12 mesiacov, doklady o úsporách otca.

27. S prihliadnutím na vyššie uvedené bolo preto dôvodným aplikovať ustanovenie § 63 ods. 1 Zákona o rodine a vychádzať z predpokladaného priemerného mesačného príjmu otca vo výške dvadsaťnásobku sumy životného minima. Obranu otca, že nedoloženie dokladov bolo dôsledkom zlej komunikácie z jeho právnu zástupkyňou, odvolací súd považoval za nedôvodnú, nemajúcu vplyv na právne posúdenie veci.

28. Podľa názoru odvolacieho súdu na dôvodnosť použitia ustanovenia § 63 ods. 1 Zákona o rodine nemá vplyv, že otec v rámci odvolacieho konania doložil požadované doklady. V zmysle § 63 CMP v odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy. Uvedené ustanovenie je však potrebné vykladať v zmysle ustanovenia § 63 ods. 1 Zákona o rodine, ktoré ukladá povinným rodičom špecifikované povinnosti, ktoré sú povinné splniť s tým, že v prípade ich nesplnenia sa vychádza z predpokladaného príjmu. Ustanovenie § 63 ods. 1 Zákona o rodine vyžaduje aktivitu povinných rodičov, pričom v prípade, že zostanú nečinní, vychádza sa z ich predpokladaného príjmu. Pokiaľ by mali povinní rodičia možnosť svoju povinnosť splniť aj po rozhodnutí súdu prvej inštancie, predmetné ustanovenie by stratilo svoje opodstatnenie, nakoľko by dochádzalo len k predĺžovaniu lehoty, po ktorú majú povinnosť predložiť podklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov. Takýto výklad by bol v rozpore s požiadavkou na rýchllosť konania a v rozpore s ochranou záujmu maloletých detí.

29. V zmysle ustanovenia § 78 Zákona o rodine v spojení s ustanovením 157 CMP predstavuje práve zmena pomerov hmotno-právnu podmienku pre zmenu predchádzajúceho súdneho rozhodnutia o výživnom. Zmena pomerov musí byť podstatná a musí sa týkať okolností, ktoré odôvodňujú výšku výživného za podmienky, že sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase predchádzajúceho rozhodnutia. Zmena pomerov pritom môže byť odôvodnená buď subjektívne - okolnosťami na strane povinného, resp. na strane oprávneného, alebo objektívne - vývojom životných nákladov.

30. Podstatná zmena pomerov musí byť v súdnom konaní dostatočne preukázaná, takže súd musí preto podrobne skúmať pomery na strane účastníkov v čase pôvodného rozhodnutia o výživnom a porovnať ich s aktuálnymi pomermi. Povinnosťou súdu v konaní o zvýšení výživného je predovšetkým podrobne porovnať zmenu odôvodnených potrieb na strane dieťaťa vo vzťahu k primeranosti určeného výživného, životnej úrovne rodičov s poukazom na vek, zdravotný stav, schopnosť starať sa o seba, pravidelné, ako aj náhodné výdavky dieťaťa v súvislosti so štúdiom, ako aj jeho kultúrными, športovými a inými voľnočasovými aktivitami. Rovnako na strane povinných osôb súd musí porovnávať a preukazovať ich aktuálne schopnosti, možnosti a majetkové pomery za účelom ich porovnania s pomermi v čase posledného rozhodovania, aby mohol dospieť k záveru buď o podstatnej zmene pomerov, prípadne k záveru, že k zmene pomerov nedošlo a to v súvislosti s príjmami rodičov dieťaťa, počtom ich vyživovacích povinností, osobných a materiálnych pomerov v nadväznosti na vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, vedomosti, pracovné skúsenosti, ako aj situáciu na trhu práce a podobne. Majetkové pomery treba posudzovať komplexne, nakoľko zahŕňajú jednak majetok povinného ako objektívnu kategóriu, a jednak jeho životný štandard, ktorým sa prezentuje navonok.

31. Určenie výšky výživného je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach, pretože kritériá na určenie rozsahu vyživovacej povinnosti (napr. schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného, ako aj odôvodnené potreby dieťaťa a ďalšie) sú rozdielne v každej veci a odlišujú sa od prípadu k prípadu. Iný výklad by viedol k rozporu so záujmami dieťaťa, ktorému sa výživné priznáva (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8 Cdo 50/2017). Každé jedno rozhodnutie o výživnom na dieťa je založené na riešení čisto individuálnych otázok, ktoré nemôže byť považované za pravidlo pre iné prípady (porovnaj rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 87/2017, 3 Cdo 226/2017). Pri posúdení a hodnotení zákonom ustanovených východísk na určenie výživného postupujú totiž sudy vždy diferencovane v každom konkrétnom prípade a nezotrvávajú na určitých striktných hraniciach (porovnaj rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8 Cdo 50/2017, 3 Cdo 88/2017). V takto individualizovanom rámci určovania konkrétnej výšky výživného zovšeobecnenie ani neprichádza do úvahy (porovnaj rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 226/2017, 4 Cdo 148/2019).

32. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie postupoval v zmysle vyššie uvedeného a dospel k správneému záveru, že došlo k podstatnej zmene pomerov od ostatného rozhodnutia o výživnom, ktorá odôvodňuje zmenu pôvodne určenej výšky výživného, pričom súd zistil a posúdil všetky rozhodné kritériá a svoje rozhodnutie i vyčerpávajúcim spôsobom odôvodnil, na ktoré odôvodnenie odvolací súd i v podrobnostiach odkazuje (body 21.-28.).

33. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku I. podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil s tým, že s účinnosťou od 30.12.2023, kedy sa stala A. plnoletou, uložil otcovi výživné určené A. platiť do jej rúk.

34. Odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie matky proti výroku v časti zročného výživného je dôvodné.

35. Pri výpočte zročného výživného za obdobie od 11.2.2019 do 31.1.2023 u A. vychádzal z toho, že za uvedené obdobie otec uhradil na výživnom 7.230 eur. Podľa rozsudku mal za uvedené obdobie zaplatiť 10.275,71 eur (30 mesiacov po 180 eur, pomerná časť za 2/19 115,71 eur a 17 mesiacov po 280 eur). Zročné výživné je potom 3.045,71 eur.

36. Pri výpočte zročného výživného za obdobie od 11.2.2019 do 31.1.2023 u mal. C. D. vychádzal z toho, že za uvedené obdobie otec uhradil 5.530 eur. Podľa rozsudku mal za uvedené obdobie zaplatiť 8.223,57 eur (18 mesiacov po 130 eur, pomerná časť za 2/19 83,57 eur a 29 mesiacov po 200 eur). Zročné výživné je potom 2.693,57 eur.

37. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch II. a III. podľa § 388 CSP zmenil tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozsudku s tým, že otcovi podľa § 232 ods. 2 CSP s prihliadnutím na výšku zročného výživného, majetkové pomery otca a čas, ktorý uplynul od rozhodnutia súdu prvej inštancie, zročné výživné uložil zaplatiť do 60 dní od právoplatnosti rozsudku. V prípade A. je otec povinný zaplatiť do jej rúk.

38. O nároku na náhradu trov tohto konania odvolací súd rozhodol podľa § 52 CMP a § 396 ods. 1 a 2 CMP.

39. Senát krajského súdu uvedený rozsudok prijal pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom, prípadne má možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).